

Nr 126.

Av herr **Lithander**, om anslag till förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar.

1936 års riksdag anvisade till förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar för budgetåret 1936/1937 under tredje huvudtiteln ett anslag av 50 000 kronor. Riksdagen yttrade därvid att frågan om det maximibelopp, varmed bidrag från statens sida framdeles skulle utgå, genom nyssnämnda anslagsfixering finge anses definitivt avgjord samt att spörsmålet om storleken av det anslag, som borde avses till förstärkning av understödsfondens avkastning, såvitt anginge tid efter utgången av nämnda budgetår, syntes böra upptagas till prövning i samband med regleringen av utgifterna under riksdagens tredje huvudtitel för respektive budgetår.

Då 1936 års riksdag beviljade omförmälda anslag, förelåg viss utredning om det hjälpbehov, som oundgängligen borde tillgodoses. I anslutning till denna utredning skedde riksdagens avvägande av anslagsbeloppet. Sedermera ha emellertid omständigheter inträffat som föranlett en situation i fråga om medelsbehovet, varmed 1936 års riksdag ej lärer ha räknat vid sitt nyss citerade yttrande om maximibeloppet. Rysslandssvenskar, som efter omvälvningarna i Ryssland slagit sig ned annorstädes i utlandet och åtnjutit understöd av 5:te huvudtitelns anslag till fattigvård och barnavård enligt den nordiska fattigvårdskonventionen m. m., ha genom där rådande förhållanden nödgats att återvända till Sverige. I samband därmed upphöra deras understöd, som nyss sagts, varefter de måste beredas motsvarande hjälp av de statsmedel, som anvisats för rysslandssvenskarna. Vidare förväntas ett flertal av de svenska medborgare, som stannat kvar i Sovjet-Unionen, att lämna landet, varefter de måste antagas bliva beroende av nyssagda statsmedel. Än vidare ha de hjälpbehövandes antal ökat på den grund att personer, som tidigare utan bistånd kunnat mer eller mindre nödtorftigt draga sig fram, kommit att i större antal än varmed man tidigare räknat genom sjukdom förlora möjligheten att själva försörja sig. Slutligen har rådande prisstegring inverkat därhän att beviljade månadsunderstöd, som redan från början varit snävt tillmätta, kommit att ej motsvara de behov, de avsett att tillgodose, då de på grund av medelsknapphet ej kunnat höjas.

Vad här ovan sagts har understödsnämnden för rysslandssvenskar, som av Kungl. Maj:t tillsatts för omhänderhavande av ifrågavarande hjälpverksamhet, framhållit i sin skrivelse till Kungl. Maj:t med anmälan om medelsbehovet för budgetåret 1938/1939. På grund av 1936 års riksdags ovancite-

rade yttrande såg sig nämnden emellertid nödsakad att i sitt anslagsyrkande stanna vid det av riksdagen då angivna beloppet eller 50 000 kronor; och yrkar Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition under hänvisning till berörda riksdagsuttalande samma belopp. I sin skrivelse, som finnes intagen i årets statsverksproposition under tredje huvudtiteln, har nämnden närmare utvecklat den situation, som föreligger, i tanke — enligt vad jag under hand inhämtat — att frågan om anslagshöjning motionsvägen skulle kunna bli föremål för riksdagens prövning. Höjningen torde, då nyligen inträffade dödsfall föranlett en minskning av de understödsbehövandes antal med några personer, kunna begränsas till ett belopp av 15 000 kronor.

Genom den ökning, som skett i antalet hjälpbehövande och genom den avsevärda prisstegring på livsförnödenheter, som på sistone ägt rum, har en situation uppkommit, med vars inträdande riksdagen vid behandlingen av anslag för föreliggande ändamål ej torde ha räknat. I detta sammanhang må särskilt observeras, att i den mån nämndens medel ej förslå till avhjälpande av föreliggande hjälpbehov, hänvisning måste ske till den kommunala fattigvården. Så har ock måst ske för ett icke oväsentligt antal rysslandssvenskar. Hjälp av den kommunala fattigvården medför återbetalningskyldighet ej blott för understödstagarna själva utan ock för deras barn. Den orättvisa, som ligger i denna olikformiga behandling av de hjälpbehövande, ville 1936 års riksdag undanröja genom då skett anslagsbeviljande.

Vad här ovan anförts synes mig utgöra starka och bärande skäl för att riksdagen upptager till behandling frågan om en jämkning av förstärkningen av understödsfondens avkastning och får jag under återopande av förestående hemställa,

att riksdagen till förstärkning av avkastningen av understödsfonden för rysslandssvenskar för budgetåret 1938/1939 anvisar ett anslag av 65 000 kronor.

Stockholm den 21 januari 1938.

Edvard Lithander.